

Arkeologisk utredning

Kungbäck 1:59 m fl

Hogdals socken
Strömstads kommun

BOHUSLÄNS MUSEUM

Rapport 2005:52
Jens Lindström

Rapport från utförd arkeologisk undersökning

IDENTIFIERINGSUPPGIFTER

Önr 431-40349-2004 Eget Önr 316/04 K Kontorr 1300

Socken/stad Hogdal Sn/stadsnr 1553 FornLnr.

Landskap Bo Län Västra Götaland Kommun Strömstad

Trakt, kvarter, fastighet Kungbäck 1:59 m.fl. Ekonomisk karta 10006

x-koordinat 6551,6 y-koordinat 1231,5 Nivå (lägsta) 10 (högsta) 45

UNDERSÖKNINGENS ART OCH OMFATTNING

Typ av exploatering Husbyggnation Kod HB

Typ av undersökning Arkeologisk utredning Kod AU

Uppdragsgivare Kungbäck Fastighetsutveckling AB, Box 122, 452 23 Strömstad Ansvarig institution Bohusläns museum

Fältarbete från 2004-08-25 till 2004-08-27

Fältarbetsledare Jens Lindström Antal dagar 3

	yta	volym	schakt	ext. yta	tim. grov	ark	maskin
Beräknad	0	0		150000	0	48	16
Undersökt	650	0	62	149350	0	48	16

UNDERSÖKNINGSOBJEKT OCH UNDERSÖKNINGSRESULTAT

Uppgifter ur RAÄ:s fornlreg.: Art av fornl. Kod

Undersökningsresultat Stensättning Kod 033

Uppgifter ur RAÄ:s fornlreg. Anläggningar, typ/form/antal i kod och klartext:

Undersökningsresultat

Datering i kod och klartext 12 Odaterat

Undersökning avslutad?

Fornlämning tidigare undersökt?

Införd på ekonomisk karta?

Kvarstår lagskydd för icke-undersökt del av fornlämning?

Fornlämning registrerad av RAÄ?

Antecknad i fornlregister? (Fylls av FR)

Datum: 050819

Fältarbetsledarens underskrift

Rapport från utförd arkeologisk undersökning

Beskrivning:

Den 25-27 augusti 2004 genomförde Bohusläns museum en arkeologisk utredning inom fastigheten Kungbäck 1:59 m.fl., Hogdals sn, Strömstads kommun. Utredningen föranleddes av pågående arbete med planprogram för camping och bostadshus på den aktuella fastigheten och utfördes på uppdrag av Kungbäck Fastighetsutveckling AB enligt länsstyrelsens beslut dnr. 431-40349-2004. Utredningens huvudsakliga syfte var att klarlägga eventuell förekomst av tidigare okända fornlämningar inom området.

Utredningsområdet är beläget norr om havsviken Dynekilen och dess totala yta uppgick till 150 000 kvm (bilaga 1). Den västra delen av området utgörs till övervägande del av ett kuperat bergslandskap med barrskogsvegetation. Den västligaste delen består av en nyligen skogsröjd yta som sluttar svagt åt sydväst och den östra delen av området består till största delen av flackare partier med till största delen skogsbevuxen mark samt en del öppna hagmarker. Höjdnivåerna inom utredningsområdet varierar mellan ca 10 och 45 m ö h. En fotbollsplan är anlagd i den östra delen av utredningsområdet och bebyggelse finns syd och väst om området. En byggnad, Fiskargården, med tillhörande garage ligger inom utredningsområdet som för övrigt är obebyggt. I närområdet finns lämningar från både förhistorisk och historisk tid i form av rösen och stensättningar samt den medeltida ödegården Grind och en kvarnlämning.

Utredningsområdet bestod av tre delområden markerade som A, B och C (bilaga 2) och i samband med okulär inventering grävdes sökschakt med maskin samt provgropar på lämpliga platser. Det största delområdet var område A inom vilket 63 sökschakt grävdes med maskin i de områden som bedömdes ha störst arkeologisk potential. En stor del av topografin i de västra delarna av område A utgjordes av kala bergspartier och svårtillgänglig terräng varför sökschaktsgrävning där inte var möjligt.

Schaktens längd varierade mellan 4 och 10 meter och schaktbredden uppgick till 1,2 meter. Den största delen av schakten grävdes på nyligen röjda skogsytor där jordmånen bestod av sand och morän som framkom under det ca 0,1 m tjocka humuslagret. Schaktdjupen varierade mellan 0,2 och 0,5 meter beroende på terräng och markbeskaffenhet. Den östra delen av utredningsområdet utgjordes av tidigare brukad åkermark som nu används som ängsmark och granplantering.

Vid sökschaktsgrävningarna påträffades inga fynd av förhistorisk karaktär. Vid den okulära besiktningen av området påträffades en del lämningar av kulturhistoriskt intresse, framförallt i den östra delen av AU-området. Lämningar av hägnadssystem i form av stengårdsgårdar noterades i området och dessa löper i Ö-V riktning parallellt med de vägar som utgör begränsningar i norr och i söder för delområde A. Ca 40 meter norr om den södra gränsen för AU-området i öster påträffades en delvis raserad kallmurad husgrund som mätte ca 5 x 4 meter (bilaga 2 och 4). Enligt den lokala traditionen i området har huset använts som smedja och det är möjligt att den tillkommit först efter år 1930 då den inte finns med på den ekonomiska kartan från 1930. Vid besiktningen av husgrunden påträffades recent tegel vid platsen för smedjans ässa vilket styrker antagandet att den härrör från 1900-talet. Provgropar grävdes i området mellan smedjan och den södra gränsen för utredningsområdet. Inga fynd gjordes i provgroparna.

Delområde B och C utreddes genom okulär inventering och provgropsgrävning. Terrängen i område B utgjordes till största delen av planterad granskog och ett större område i söder med berg i dagen. Sammanlagt grävdes fyra provgropar i område B vilka visade sig vara fyndtomma. I en västsluttning vid övergången mellan skogs- och bergområdet ca 20 m ö h noterades en till stora delar övertorvad stensättning som var lagd direkt på berget (bilaga 3 och 4). Stensättningen var av oval oregelbunden form och den mätte ca 3 x 1,5 meter och den var lagd i två lager. Stenstorleken varierade mellan 0,2-0,4 m i diameter. Det var vid besiktningstillfället inte möjligt att bestämma stensättningens ålder. Vid eventuell exploatering av området (område B, bilaga 3) föreslår Bohusläns museum att stensättningen blir föremål för en arkeologisk förundersökning alternativt att ett skyddsområde upprättas för fornlämningen. För att erhålla ett tillfredsställande skyddsområde för fornlämningen föreslår Bohusläns museum att området mellan stensättningen och vägen norr därom lämnas fritt från exploatering för att förhindra att fornlämningen blir kringbyggd. Ca 250 meter söder om ovan nämnda stensättning ligger Hogdal 267 vilken utgörs av två stensättningar, även de belägna ca 20 m ö h (bilaga 3).

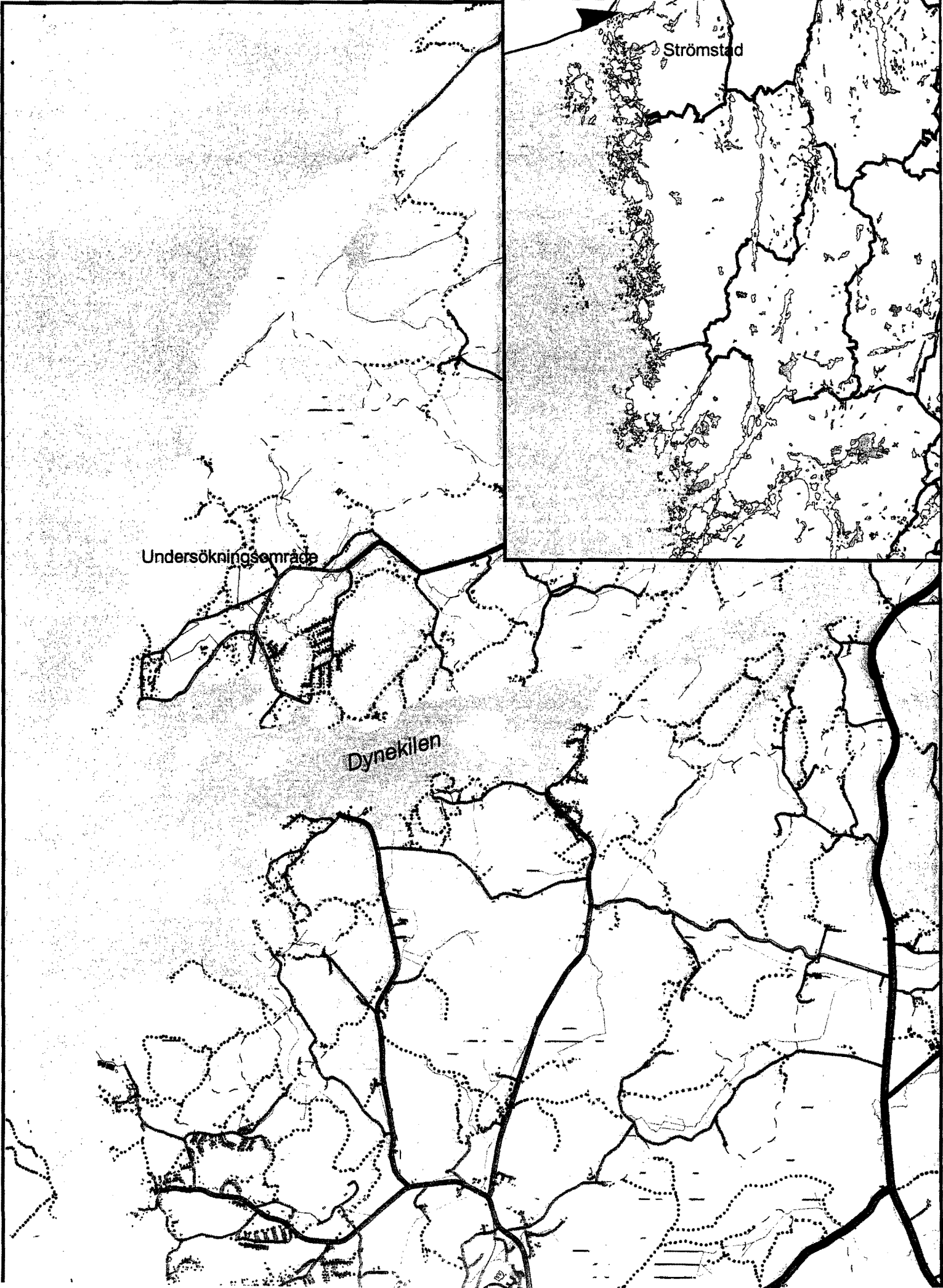
Rapport från utförd arkeologisk undersökning

Terrängen i område C bestod till 90 % av hållmark bevuxen med enstaka tallar och ljungvegetation. Inga provgropar grävdes i detta område. I området noterades lämningar efter stenbrytningsverksamhet. I två områden som mätte ca 10 x 15 meter noterades borrhål i berget och mindre koncentrationer av huggen sten (bilaga 3 och 4). Stenbrytningen förefaller inte ha skett i någon större omfattning och den skulle kunna sättas i samband med uppförandet av den kvarn som idag ligger som ruin vid bäcken Lindräckans östra strand ca 100 meter SÖ om område C (bilaga 3 och 4). Det förefaller som ovan nämnda kvarnlämning är registrerad i Fornminnesregistret som Hogdal 261:3 men enligt FMIS (Digitala fornminnesregistret) ligger den ca 200 meter sydväst om den av Bohusläns museum iakttagna kvarnlämningen. Möjligen är det här fråga om en felaktig markering i Fornminnesregistret.

Sammanfattningsvis resulterade utredningen i upptäckten av en stensättning i delområde B. Det var vid undersökningstillfället inte möjligt att avgöra ålder på stensättningen men dess topografiska placering och höjd över havet stämmer väl överens med andra stensättningar i området. Vid en eventuell exploatering av området bör den nyupptäckta stensättningen och dess närområde bli föremål för en arkeologisk förundersökning alternativt att ett skyddsområde upprättas för stensättningen. Förutom de ovan föreslagna åtgärderna för delområde B anser Bohusläns museum att ytterligare antikvariska åtgärder inte är nödvändiga innan de planerade exploateringarna aktualiseras.

Bilagor:

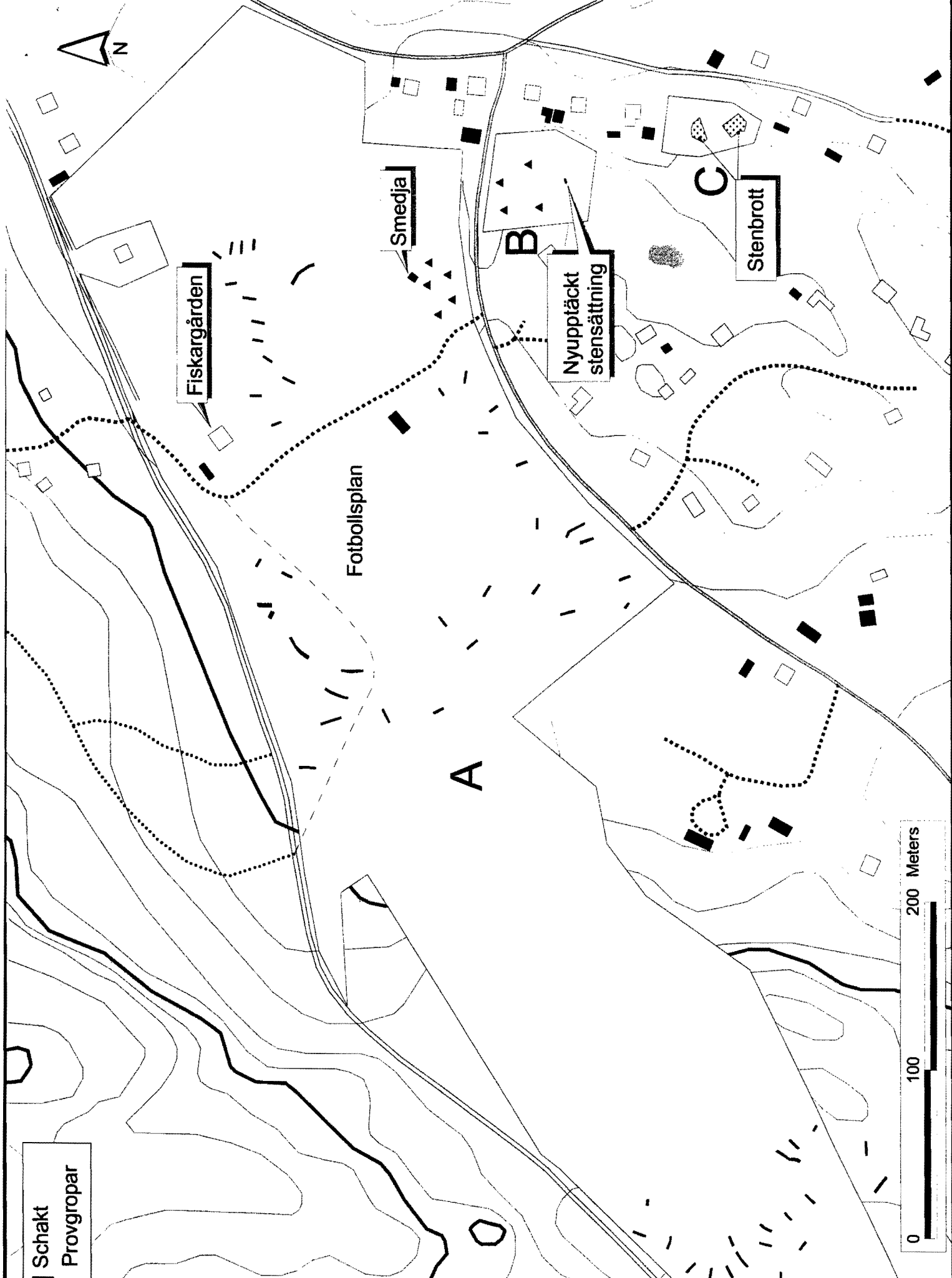
1. Utdrag ur Digitala fastighetskartan (motsv. ekonomiska kartan 10006)
2. Karta och schaktplan över utredningsområde A, B och C. (Digitala fastighetskartan)
3. Karta över delområde B och C. (Digitala fastighetskartan)
4. Fotobilaga

Strömstad

Undersökningsområde

Dynekilen

Schakt
Provgropar

Fiskargården

Smedja

B

Nyupptäckt
stensättning

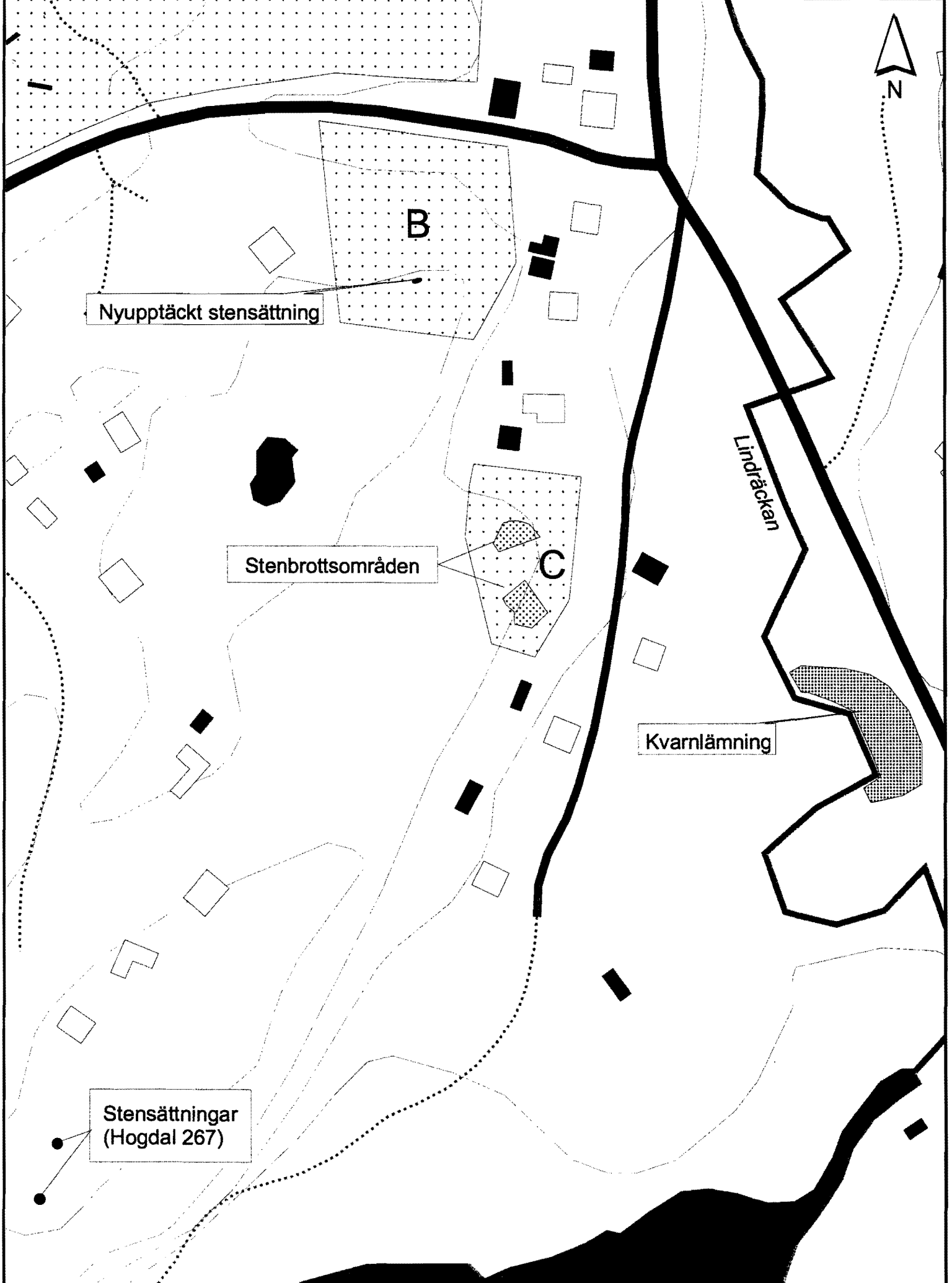
C

Stenbrott

Fotbollsplan

A

0 100 200 Meters

Nyupptäckt stensättning

B

Stenbrottsområden

C

Kvarnlämning

Lindträskkan

Stensättning
(Hogdal 267)

0 50

Bild 1. Den nyupptäckta stensättningen i område B fotograferad från norr. Foto: Jens Lindström/Bohusläns museum

Bild 2. Lämningarna efter smedjan fotograferad från söder. Foto: Jens Lindström/Bohusläns museum.

Bild 3. Ett av de två noterade stenbrottsområdena i område C. Foto: Jens Lindström/Bohusläns museum.

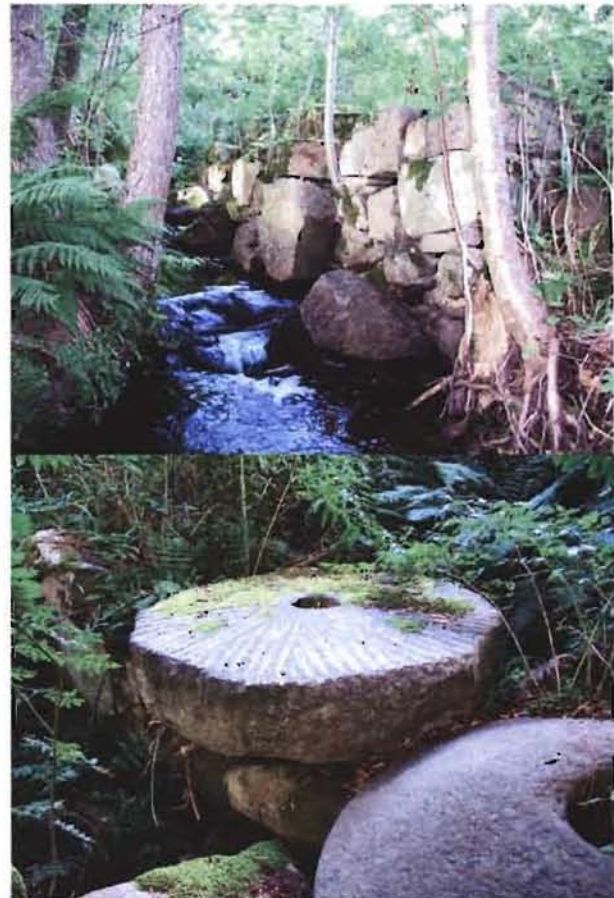

Bild 4. Lämningarna efter den i FMIS felaktigt markerade kvarnen intill bäcken Lindräckans östra strand. Foto: Jens Lindström/Bohusläns museum.